

PERIÒDICH SATÍRICH,

SEMPRE DE DILLUNS, MÈDIES I DIABENES

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA.

10 CÉNTIMS CADA NUMERO PER TOT ESPANYA

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 8 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

JOAN E. HARTZEMBUSCH.

Nascut en modesta esfera,
ab son talent y constancia,
logrà ferse un nom ilustre
aplaudit per tot Espanya.

Morí cubert d' anys y gloria
deixant obras admirables
que son hermosos modelos
de la llengua castellana.

LO PROTECTOR DE LAS BELLAS ARTS.

En tassis general poch tinch que dir respecte del dinar ab que alguns artistes acaban de obsequiar al ciutadá benemérit. Res més lluny del meu pensament que negar lo dret que tè tothom, artistes y profans, de fer dels seus diners lo que 'ls hi donga la real gana.

¿Es que han comprés los aludits artistes que la reputació política y administrativa del Conceller en Cap, necessita bons aliments per sostenirse? ¡Ditxosos ells mil vegadas que 's troban en disposició de practicar las obras de misericordia, donant pavo truffé al qui tè gana y champany frappé al qui tè set!

No afegiria una paraula més á lo que acabo d'expressar si 'ls comensals de ca'n Martin s' haguessen limitat á menjar y beure alegrement y en bona companyia ab D. Francisco de Paula. Pero 'm consta que á més dels plats y de las copas, van pronunciarse discursos y brindis, ó com si diguessen: á més de lo sòlit y de lo líquit va haverhi lo gasseós.

Lo fum del incens va prodigarse allí de una manera escandalosa, y molt de lo que va dirse y alguna cosa de lo que va proposarse, es lo que posa avuy la ploma en las mèvas mans, á riscos de que aquell ápat tant abundant y tant exquisit acabi á algú per indigestárseli.

En tot cas, no será mèva la culpa.
Lo peix mor' per la boca.

L'endemá del ápat artístich sortia 'l Barcelonés que reventava no sé si de satisfacció ó d'arrós, volent significar que en aquell acte hi estava present la ciutat entera, en la persona de sos artistes, que son los representants més genuins de la cultura local, en una de sas manifestacions més dignas.

¡Sempre lo mateix! La representació de Barcelona, ha acabat per semblar una pilota, de tal manera passa de má en má y salta y bôta, la recullen y la disparan.

Barcelona es alguna cosa més de lo que alguns se figuren. Molt podran valer certs artistes individualment; pero Barcelona val molt més. No 'ns moguém de la rahó. L' obsequi dels artistes, no es, ni pot ser l' obsequi de Barcelona. Si bé ho analisavam, tal vegada trobaríam que significa y representa enterament tot lo contrari.

La capital de Catalunya sense ser, ni molt menos, enemiga de las Bellas Arts y dels que las cultivan, es una població eminentment pràctica, positivista y dotada de bon sentit, y en tal concepte ha de véure sempre ab antipatia tota administració municipal desordenada y derrotadora, aixís com l' afany insaciable de *farolejar* que impulsa als seus administradors. Per aixó en lloch de fer sots y colgar primeras pedras á tot estrop, veuria ab gust que 's fessin sots per construhir bonas clavegueras; en lloch de aixecar edificis de luxo, veuria ab satisfacció, que comenssesen per aixecarse'n de útils; en lloch de gastars'ho tot en bonichs, aplaudiria que gastessin la major part en objectes profitosos que fessin de la nostra capital una població higiénica, barata y habitable.

Quan tinguéssim la casa neta y decent, vindria l' ocasió de adornarla y embellirla.

Tot lo demés es tant ridícul, com l' afany de certas familias per aparentar més de lo que poden. Quan més pensan lluhir més fan riure, y quan arriba 'l petardo final, ningú 'ls té llástima.... tothom al véurelas tristas y caygudas arronsa las espatllas ab indiferencia.

¿Comprenen ara 'ls artistes que no sent or tot lo que llú, puga arribar un moment en que 'ls seus interessos y 'ls interessos de Barcelona acabín per ser perfectament antagónichs?

Quan Barcelona 's trobi endeutada y ab l' aygua al coll, que tot pot succehir, *si la vara de don Francisco no se rompe*, no crech que pugan treure'ns de cap apuro las estátuas del Parch, ni 'l monument á Colon. Per molt que valgui tot aixó artísticament, si ho portém á empenyar no 'ns ne daran ni sis pessetas.... res, no 'n tindriam ni per sabó, per afeytar las patillas de don Francisco de Paula.

Un comensal que no diré qui es, tingué l' ocurrencia de comparar al Ciudadá benemérit ab lo famós Cosme de Medicis, gran protector dels artistes y de las Bellas Arts.

No 'm proposo passar revista á las obras de més ó menos bon gust y més ó menos ben retribuídas, realisadas durant l' administració de D. Francisco; lo que 'm sembla es que si Cosme de Medicis pogués ressucitar, tornaria á morir-se.... de passió de riure.

Pero 'm surt al pás un fet recient que demostra la manera que tenen á la casa gran de protegir als artistes. Se tracta de la decoració del Saló de Cent que s' ha tret á concurs barrejantse en lo mateix programa de certámen ab un projecte d' escala d' honor.

Ara bé, qualsevol que tingúes una petita noció de las diversas manifestacions de las Bellas Arts, sabria que una cosa es decorar un saló y un' altra molt distinta construhir una escala, per honor que tinga ó vulga suposárseli; y no ignoraria que lo primer correspon á las arts decorativas, mentres que lo segon es del exclussiu domini de l' Arquitectura.

¿Per qué s' ha barrejat una cosa ab l' altra? ¿A qué una semblant promiscuació?

Misteris de la protecció artística oficial.

Hi ha més encare.

Per presentar projectes de aquest doble treball s' ha fixat tant sols un plasso de vint días, plasso que ha quedat reduhit á quinze, perque á alguns mansos que acudiren á las oficinas municipals en demanda de datos sobre la planta y alsat del Saló y l' emplassament de la escala de honor, los han fet passar cinch días ab romansos.

Y ab quinze días no més se 'ls obliga á pensar, á projectar y á dibuixar. No 's dirá que D. Francisco en materia de protegir las Bellas Arts no vaji depressa....

Los comensals de ca 'n Martin podían ocupar-se de aquest assumpto.... y si tant m' apuran, podían també regalar una poma camosa al *august* y afortunat arquitecto, que enterat de tot, segons diuhen, ha disposat de temps y elements que 'ls altres no han tingut, per realisar los aludits projectes....

La poma seria un símbol de la que al cap y al últim ell s' ha de menjar y ningú més.

Y per posar digne coronament al assumpto, qualsevol dels artistes protegits allí presents, podia alsarse y disparar lo següent brindis;

—«Senyors: tothom ó casi tothom ha brindat per las Bellas Arts. Permetéume que jo supleixi una petita omissió. Senyors, ¡jo brindo per las Malas Arts!»

D' aquesta manera 'l Ciudadá benemérit hauria tingut péu per fer un discurs més sustanciós que 'l que va pronunciar, resumint los brindis, que la veritat siga dita, podia consignarse en lo *menú* del dinar ab lo títol de *vol au vent*, ja que no altra cosa que bunyols de vent acostuman á ser sempre 'ls seus discursos.

Tirant la modestia sota de la taula y munyintse las patillas, se presentá com lo gran protector de la literatura y de las arts. Mossén Verdguer li déu una part de la seva gloria; y 'l poeta Calvet algunas suscripcions al poema *Mallorca Cristiana*. ¡Quánta munificencia!

Ell dona llustre y esplendor als Jochs Florals, posantse cada any la casaca per assistirhi.

Ell es un decidit protector de la Música, com ho proba la subvenció que otorga l' Ajuntament al Conservatori del Liceo, encare que aquest establiment hauria de tenir vida propia, per mica que una autoritat zelosa busqués los antecedents de la concessió del terreno, en virtut de la qual lo Conservatori havia de primar sobre 'l Teatro, sent aixís que 'l Teatro y un sens fi de botigas, pisos y entressuelos han primat sempre sobre 'l Conservatori, relegat poch menos que á las golfas del edifici, com los mals endressos.

Ell ha creat lo Conservatori municipal, ahont s' hi ensenya 'l maneig de tots los instruments, inclús lo bombo.

Ell ha fundat pensions; ell ha projectat monuments; ell protegeix la pintura y l' escultura; en una paraula, ell ho fa tot.

Y aixó qu' en mitj de tantas cosas com diu que protegeix, se 'n ha descuidat encare una de important.

Vaig á revelar-la en honra seva.

No 's fassa ilusions D. Francisco de Paula. De grat ó per forsa, voluntariament ó sense donarse'n compte, lo que protegeix de una manera especial, mes que la pintura, més que l' escultura,

més que l'arquitectura ¿per qué no dirho? es la caricatura.

En aquest punt no hi ha ningú que li passi la mà per la cara.

Aquest dia m'ho deya un dels artistes que il·lustren las planas de l'ESQUELLA:

—Lo ciutadà benemérit es un arcalde providencial. Sense ell no sabríam de que fer mànegas.

¡Y pensar qu'entre tants artistes com van reunir-se á ca 'n Martin per obsequiarlo, no s'hi veyia ni la sombra de un caricaturista!...

¡Ingrats!

P. DEL O.

EN LA TOMBA DE M' AYMIA.

SONET.

Reposa en pau per sempre més, María,
que constantment per tú m'ánima resa,
des que la tèva, de ton cos despresa,
se 'n portá al cel ab ella m'alegria.

De la que fou ma carinyosa aymia,
may més podrà oblidar tanta tendresa
mon trist y assecat cor, que sens feresa,
n'está esperant la mort de dia en dia.

Las llágrimas ardents que á riuadas
han trobat per mos ulls ample sortida,
de ta tomba farán creixe l'herbatje:
y jo sol en lo món sens tas miradas,
pregaré á Dèu que en aqueix'altra vida
moltíssims anys t'hi donga de ventatje.

J. MATA PARENTS.

LA MILLOR VENJANSA.

A pesar de las mèvas tentativas per averiguarho, may vaig poguer sapiguer la causa del odi mortal que don Mariano professava al senyor Domingo.

Uns deyan que tot venia per culpa d'una herencia mal adquirida pel senyor Domingo, y á la qual don Mariano 's creya tenir millor dret.

Altres suposavan que l'odi s'havia originat en una casa de dispesas, quan los dos fulanos vivian junts, perque don Mariano havia reparat que l'altre triava sempre 'ls millors talls.

Altres, en fi, feyan venir l'antipatia de causas encara més insignificants. Pero ningú sabia res de cert.

Lo que estava fora de dupte, es que sense que 'l senyor Domingo ho sapigués, don Mariano li havia jurat odi etern.

L'un y l'altre eran solters, d'edat bastant duptosa y posició més que regular.

Lo señor Domingo vivia sol. Tenia un piset pel seu us particular, del qual cuydava la portera de la casa, y ahont únicament solia anar per dormir.

Don Mariano continuava rodant per las casas de dispesas.

Falta únicament advertir que aquest, al objecte de venjar-se del seu antich socio ab més facilitat, procurava dissimular l'inquina que li tenia y seguía sent per ell, al menos en apariència, lo millor dels amichs.

Don Mariano solia ferme depositari del seus secrets, y tot sovint me parlava de projectes diabòlics per fastidiar al seu consoci.

Jo, per supuesto, intentava dissuadirlo dels seus propositos, pero tot era inútil.

—¡Ca!—deya ell—de cap manera 'm convençerá!.. ¡Haig de venjarme! ¡haig de venjarme!..

—Pero, á veure, ¿que pensa fer? ¿de quin modo creu venjar-se? Perque segons per quin cantó se las enfilí, també podria costarli cara la broma.

—¡Oh! Ja tinch ben presas totes las midas per aplastarlo, sense que á mi 'm capiga cap responsabilitat. Justament hi trobat una idea soberbia que avuy mateix penso posar en planta.

—Y es...

—Portarlo á una casa de joch y fer que 'l desplumin. Ja estich convingut ab lo banquer, qu'es un home molt llest, capàs de fer tornar blanch lo negre, y caballs totes las sotas del món.—

Pochs dias després d'aquesta extranya confidencia, vaig toparme ab don Mariano.

—¿Sab alló?—va dirme desseguida, sense donarme temps d'obrir la boca.

—Sí: ¿li ha surtit bè?

—¡Ca! Un bunyol complet: lo gran murri, en lloch de perdre, va guanyar sempre...

—¿A pesar de las trampas?

—¡A pesar! Ja veu si ha de ser home de sórt... Pero lo qu'es ara si que no se 'm escapa: 'l tinch atrapat d'una manera infalible.

—¿Si? ¿cóm?

—Miri: vosté 'm dirá si li sembla bè.

La ocurrencia de don Mariano era de lo més extravagant que s'ha vist: l'home 's va explicar sense ferhi cap classe d'embut.

—¿Veu?—deya—de mica en mica l'he anat convencent de que á la seva edat y donada la seva posició, no li convé aixó que ara fá de anar á menjar l'un dia á sant Pere, l'altre á sant Pau y l'altre al quint infern. Lo senyor Domingo s'hi ha deixat caure y ha determinat llogar una dona, que al mateix temps que li cuidarà l'habitació, guisará per ell y podrà menjar á casa seva com una persona. Jo m'he encarregat de proporcionarli aquesta cuynera.

—Bueno ¡y qué!

—Ja veurá: la cuynera es una dona de la mèva devoció y farà tot lo que jo li encomani...

—¡Qué! ¿será capàs de ferlo envenenar?

—¡Borrango! No me las pego tan fortas. La dona en questió ja te las mèvas instruccions: moltes especias en lo menjar, salsas ben carregadas, requisits estimulants y en menos de mitj any tenim al senyor Domingo sense ventrell y sense humor per burlarse de ningú.—

Vaig deixar á don Mariano per no sentir més atrocitats, convensut de que era inútil tractar de treureli del cap lo projecte que acabava d'explicarme.

Pero, per aquells impulsos irresistibles de la curiositat, cada vegada que 'l veyia li preguntava pel senyor Domingo.

—¡Bel!—contestava rihent don Mariano,—segueix lo mèu tractament y 'm sembla que 'n surtirem aviat.

—¡Ah bárbaro!

—¡Que hi vol fer! Ja sab que diuen en *Jugar con fuego*.

La venganza, la venganza es muy sabrosa.

Y no 'l podia treure d'aquí.

Passavan dias y dias y dias, y quan veyia al

terrible venjador tornava á ferli la mateixa pregunta.

—¿Com va alló?

—¡Endavant! Crech que no progressém gayre.—

Y al dir aixó 'm semblava observar en don Mariano menós fé que avants en l'èxit de la seva diabòlica emboscada.

Per fi un dia va dir-mho net y clar.

—Estich completament desesperat: alló de la cuynera no ha sortit bé. Aquest home es pitjor que un avestrús, tot ho paheix. Crech que ni que li donguessim *Tarugos* de la Rambla deixaria de fer las digestions ab tota felicitat. Figuris, may havia estat tan bo com ara.

—Me 'n alegro.

—Jo no: pero, li juro, per xó no 'm dono. Si fins ara m'ha sortit malament, ja trobaré una cosa que no 'm falli.

—¿Vol dir?

—¡Vaya! ¡M'haig de venjar! ¡No hi ha més, m'haig de venjar!

Ahir, quan menós pensava ab ell, me topo ab don Mariano: anava de pontifical; tot negre, guants, copalta...

—¿Y aixó? ¿d'hont ve tan mudat?

—No ho endevinaría may.

—Potser no.

—Vinch de consumir la meva venjansa: ja tinch al senyor Domingo á la garjola.

—Expliquis...

—Es molt senzill: coneixia jo á una senyora viuda ab set fillas casadoras, més gana que un mestre y més soberbia que en Cánovas. Vaig fer de manera d'introduhir al senyor Domingo á casa seva, y ab las mevas manyas hi lograt que 'l bon senyor se casés...

—¿Ab la mamá?

—¡Cá! Ab la més jova de las set noyas; pero ab la condició de que han de viure tots junts.

—¿Y s'hi ha avingut?

—Ja ho crech.

—¿Quán se fa 'l casament?

—Ja s'ha fet: ara acabo de despedirme d'ells á la porta del *Nuevo Noé*...

Y rihent com un boig, don Mariano vá apretarme la má y vá continuar Rambla amunt, cantant la marcha de la *Aida*.

A. MARCH.

CASTANYAS

Ja hi som. L'imperi de las castanyas ha comensat ja, ab tot l'aparato que requereix son interessant argument.

Ni l'us, y fins l'abús, que 'ls carlistas han fet d'ellas, ni 'ls grans acopis que d'aquest article han realisat las potencias europeas, han pogut evitar que las castanyeras sortissin á pregonarlas per aquestos mons de Déu, ab un entusiasme digne de millor causa.

La castanya es una fruyta simbòlica. Quan una persona neix, ja diu que n'hi ventan alguna per ensenyarli de plorar.

Més tart un bisbe li dona un altra castanya fentli veure que d'aquella manera 'l confirma.

Molts mestres d'escola confonen llastimosament las castanyas ab la persuassió, y las prodigan qu'es un gust... ó més bon dit, un disgust.

Abundan los coloquis matrimoniales que acaban ab un foch granejat de castanyas.

De manera que, com deya aquell, si no hi ha gués castanyas, sería precis inventarlas.

Perque, ja ho veuhem, son un article de primera necessitat.

L'introducció del sistema decimal ha portat una verdadera perturbació al gremi de castanyeras.

Alló de: Tantas un quarto, ó tantas dos quartos, ja s'ha acabat.

Los pavorosos céntims complican de tal manera 'l negoci, que á més de las quiebras de quincallerías y societats de crédito, s'esperan aquest any molts quiebras de castanyeras.

¿Quí es capás d'establir una relació exacta entre la castanya y 'l céntim?

Ningú: ni en Camacho. Y á fé que aquest subjecte es una verdadera especialitat en aixó de atiparnos de castanyas y escurarnos los céntims.

Per altra part, los progressos del art y de la industria han acabat d'agrarar la situació de las castanyeras.

Los compradors ja comensan á adonarsen.

—Aquestas donas—diuhem—son molt rutinarias. Fá un sigle que torran las castanyas de la mateixa manera: lo carbó y sempre 'l carbó. Per ellas los anys passen en va: lo vapor, las máquinas, los perfeccionaments de la fumistería no existeixen.

Seyoras castanyeras, espavilarse.

O vostés procuran posarse á l'ordre del día, ó s'exposan á matar la seva industria.

Qualsevol vespre se 'ls presenta un parroquiá demanant castanyas bullidas eléctricament, y vos-tés ni menos sabrán de qué se las heu.

Antiguament los fogons de las castanyeras se colocavan en recons hont no fessin nosa, ó en cantonadas, de manera que no impedissin la circulació pública.

Pero aquestas apreciables ciudadanas, si en lo que respecta á la seva industria no saben adelantar, adelantan, y de una manera assombrosa, en la instalació dels seus puestos.

Un pas més y 's posan al mitj de la Rambla.

Van per tombar en qualsevol carrer, y 's troban de bigotis sobre una torradora.

Caminan en línea recta sobre l'acera, y 's veuhem obligats á baixar perque una respectable castanyera ha establert allí 'ls seus reals.

La culpa, en rigor, no es d'ellas, sinó dels que ho permeten.

Pero com que tot lo que significa un abús es odiós, tart ó aviat veurém un espectáculo.

Un fulano que té molt mal geni, me 'n parlava no fa gayres días.

—Si á aquestas bonas donas no las fan retirar de aquestos llochs hont privan lo pas del públich, me sembla que 'l millor día en algun puesto de castanyas n'hi haurá.

—¿De qué?

—De castanyas.

MATIAS BONAFÉ.

AL DOMADOR MR. SEETH.

Ja convinch en que es de mérit
y qu'es d'home molt valent
lo que fa en lo Circo Equestre
ab sos vuyt lleóns vosté.

Ja l' admiro y m' entussiasmo
com ho fan tots los demés
y hasta ab forsa l' aplaudeixo
puig es just y s' ho mereix.
Ja regonech que tè *arrojo*
fentlos creure com á anyells,
ja m' encanta, l' hi confesso,
la serenitat que tè,
y ja he dit y repeteixo
que tè mérit, Mr. Seeth.

Mes, dech dirli ab la franquesa
que á mí sempre 'm distingeix,
que tindria molt més mérit
pero molt, moltíssim més.
*si juntés vosté vuyt sogras
y á las vuyt las dominés.*

J. F. GAVIRES

ACUDITS.

—Ay quina olor que fa aquesta truyta ¿qu' es feta ab ceba?

—Fuig, home, fuig, si fos feta ab ceba no faria tanta olor.

—¿Y donchs ab qu' es feta?

—Ab aygua de colonia.

PEPET D' ESPLUGAS.

Renyava una mare al seu fill perque duya sempre la cara bruta y un día li va dir:

—Aquí tens dos aixuga-mans per rentártela.

L' endemà la duya més bruta encare, y al dirli sa mare:

—¿No vaig donarte dos aixuga-mans?

—Sí, responguè 'l noy; pero no va donarme cap *aixuga-caras*.

P. TRUÁN.

—En Pep, després d' haver perdut grossas cantitats al set y mitj, se tirá un tiro.

—¿Y va morirse?

—Vaya si va morirse. Tant que 'l tribunal acudí al siti de la ocurrencia á aixecá 'l cadáver. Per cert que van trobarli una carta al infern de l' americana.

—Una carta ¿y qué deya?

—Res... Era 'l rey de copas.

J. CONTE LACOSTE.

Entre una senyora y la seva pentinadora:

—Digui Roseta ¿que m' ha vist aquells cinch invisibles?

E. GANXET.

Parlant de un advocat, notable per las sevas defenses davant del tribunal, y més notable encare per ser un malgastador de primera forsa, deya un:

—¡Quina llástima d' home! Perque ell será lo que vulgan, pero tè una llengua d' or.

—No es pas veritat, replicá un altre: si la tingüés d' or ja fa molt temps que se l' hauria venuda.

FRASCUELILLO.

Un pensament trascendental:

«Lector, quan vejis á un casat ab la cara esgarpada, no t' imaginis que li haja fet cap gat, perque si tè sogra, de segur que li haurá fet ella.»

PAULINO SISTACHS.

EPIGRAMAS.

En Joseph de ca 'l Petit
es un noy tant afamat
que fins l' hi han pronosticat
que morirá de un enfit.

Y devegadas nos diu:
—Tinch tanta gana al mitj día
que de segü 'm menjaria
un gall mort de viu en viu.

N. CASTELLÓ Y M.

Al tornar l' Anton d' Egipte
ahont va anarhi ab sa muller,
als seus amichs describia
tots aquells grans monuments.

—Un día, diguí, 'm mirava
una mómia, noys, que á fé
pareixia á la de casa:
son retrato dit y fet.

Y sa muller qu' escoltava
á l' Anton, petant de dents
li respongué:—Y tú al bou Apis
no t' hi pots assemblar més.

R. ROURA.

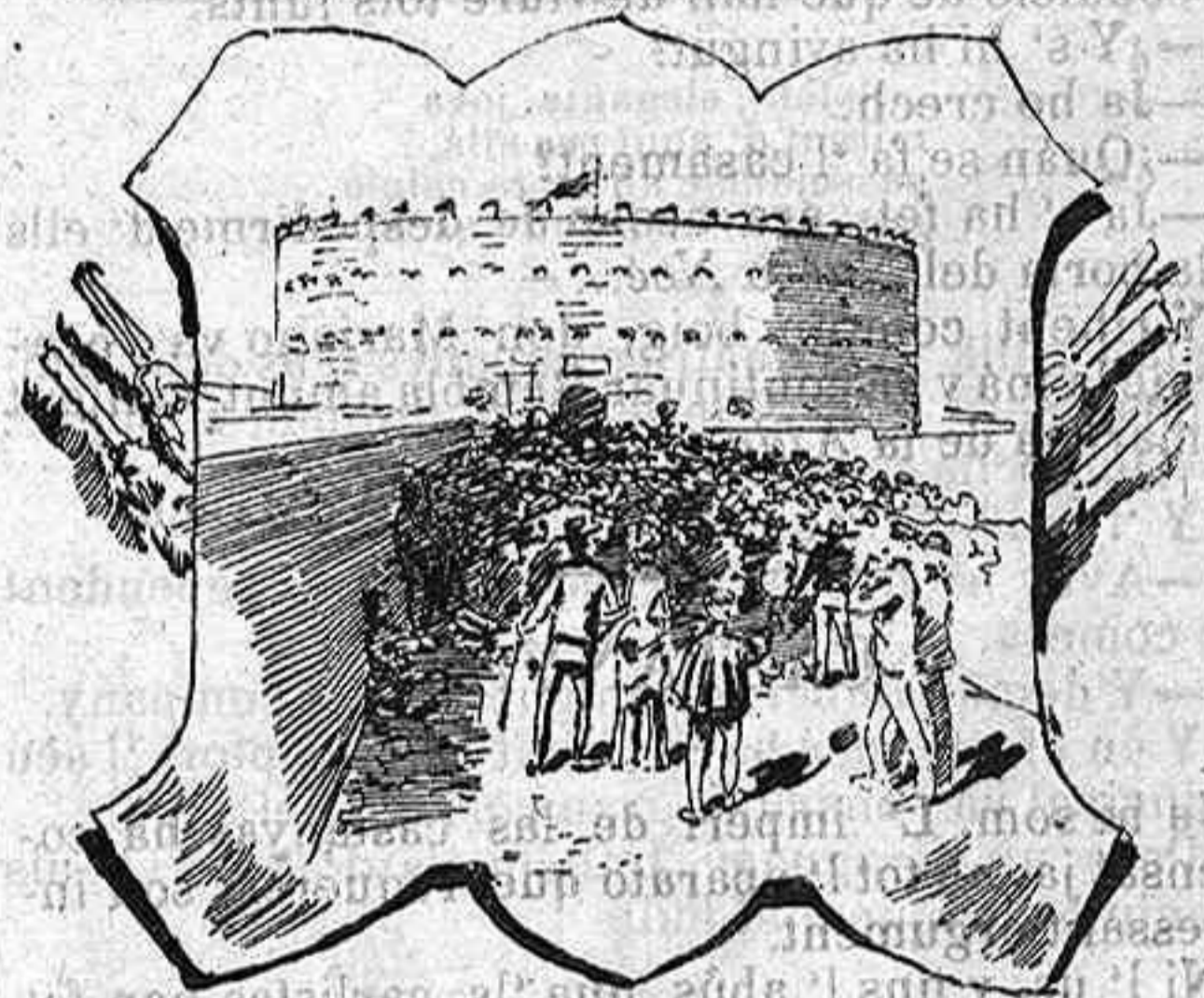
Me dius que soch sort y guenyo,
nano, xato y geperut...
Donchs vés, val més ma figura
que l' ánima que tens tú.

A. LLIMONA.

No sè que va fer tampoch;
mes vaig sentir que cremada
deya l' Agnès á n' en Roch;

—Noy, si ho fas altra vegada
posa la cosa en son lloch.

TUYETAS.

TOROS.

RAN entrada, y era
dia de feyna.—
«Cóm nos hem tor-
nat, valgam Déu
vall!» dirá tal volta
més de un catala-
nista dels *lligats*.

No hi ha més cera
que la que crema.
Diumenje ls núvols
van empenyarse en
indultar als quatre
banyuts del conde

A MITJA NIT.

Soleta, elegante, jova mirant d' aquí per allà, passejantse ab tanta calma, ¿que rediables deu buscá?

de la Patilla y als quatre companys seus de'n Benjumea; pero 'l Sr. Piera, sense inmutarse, digué:

—«Quino ha fet avuy farà demá.»

Y 'l públich acudí á la plassa.

—Avuy hi haurá corrida! deya un dependent de comers.

—Y demá també! respongué un seu company.

Y en efecte, per haver faltat al escriptori 'l seu principal va donarli la gran *corrida* del sigle.

Però no divaguém. Imitém als Patillas y als Benjumeas: aném al bulto.

Quan van sortir las quatre quadrillas en correcta formació, precedidas p'ls agutzils, vestint tots los lidiadors ternos llampants, y derramant per aquella plassa tota la sal de Cardona, ressoná un crit de admiració.

Al Sr. Bis, que presidia, casi li saltavan las llágrimas. Tant emocionat estava, que ni va tenir pòls per tirar la clau dintre de la teula del agutzil.

Bonich principi. Y tota la festa notable, adornada de incidents y de primors, de manera que 'ls vuyt toros van passar com vuit exhalacions.

En la impossibilitat de detallar la lidia, en rahò de que en aquestas materias s' ha de fer lo que diuhen los castellans, *el llanto sobre el difunto*, generalisarem una mica, y al usar lo verbe *gene-*

ralisar, no 'm refereixo poch ni molt al *general Salamanca*, que ocupava una delantera de palco y que no vaig sentir que digués res en tota la tarde, ni quan lo toro seté va revolcar al *Espartero*.

Ab la mateixa forsa y ab lo mateix *aquell*, que fa poch en Sagasta va revolcarlo á n' ell.

Comensem pèl bestiar.

Tant los bitxos de la Patilla com los de 'n Benjumea eran braus, poderosos y molsuts, de bona estampa, de molta cama y ab una testa més forta que las llambordas de las pedreras del *Hierro de Sant Quirse de Besora*.

Tots van entrar á la vara ab verdader coneixement de causa, esbotzant lo dipòsit del ordi á mes de un infelis tatá, y fent veure als picadors las estrelletas al mitj del dia.

Las capas dels matadors foren per ells en més de una ocasió verdaderas capas de l' amistat.

Tenia al costat á una senyora francesa qu' en la sòrt de pica tota s' esgarrifava. Cada cop que veyá un caball en l'ayre feya una extremitut y cridava:

—*Je ne veux pas.*

Un municipal, qu' estava darrera nostre, alumno sens dupte de las classes de Sant Felip Neri, digué al sentir-la:

—Que dice esta Madame ¿qué no vol *pa*? Pues tendrá que menchar *coca*.

Y en efecte tota la santa tarde va tenir de menjar caballs fets una coca.

Respecte als matadors, podém dir ab l' *Evangeli*: «Los últims serán los primers.»

Lo simpátich *Guerrita*, tot y sent l' últim de la colla, sigué 'l primer de la tarde.

Y ho sigué en tots conceptes.

Ab la capa en los *quites*, y fent llargas deliciosas, ab la muleta brodant los *pases* y ab l' espasa tirantse de debò á matar, *Guerrita* es la serenitat, la frescura y l' elegancia personificada. En alguns moments sembla que 'ls mateixos toros s' encantin contemplantlo. Y la veritat siga dita, no 's concebeix tanta destresa, tan aplom y tant valor.

Lo públich va tributarli una ovació continua y sempre merescuda.

Després d' ell en Mazzantini. Poch afortunat en ferir, demostrá molta atenció en la brega dels toros que li corresponían. Sigué sempre *il maestro direttore é concertatore* de la gran ópera.

Duya las mans envenadas: pero ¡viva Déu que no duya envenats los ulls! Si no hagués fet res més que dirigir, hauria alcançat aplausos.

Pero ademés de la feyna que li pertocava, clavá un parell de banderillas de las petitas de una manera admirable. Y que digan ara 'ls madrilenyos que' en Mazzantini, no sab clavar banderillas.

De més á més pará alguns toros, llancejantlos, á la manera com ho fan los mestres.

Valentín Martín estigué desgraciat en la sort de matar. Dilluns lo sant se li havia girat d' espatllas. Mostrá valor, aixó sí, y bastant art manejant lo mocador vermell. Lo que no li sortia tant bé eran las estocadas.

En los quites molt atent, y al clavar un parell de banderillas, á l' altura de un veterano.

¿Y del Espartero, que 'n dirém?

Aquí tenen un minyó destinat á fer patir al públich, excepció feta dels que van á la plassa expressament per veure una desgracia. Perque 'l tal Espartero no morirá de llet de atmellas. Ignoro si 'l toro que l' ha d' ennastar, á horas d' ara pastura ó mama; pero sé que més ó menos tart representarà al viu la sarsuela *En las astas del toro*.

Lo valor del Espartero, més que valor es temeritat. Colocarse davant de una fiera y tirarse á matar sense prepararla, ho fa sols qui no estima la vida, ni estima l' art, y aixó un dia ó altre ve que 's paga.

En lo tercer toro estigué afortunadíssim, resultantli la punxada final la millor estocada de la tarde.

En cambi 'l toro seté l' embrocá y 'l revolcá per terra, y sense l' ausili immediat de 'n Mazzantini, li hauria conmutat ab la pena capital los dos mesos y un dia de arrest que acaba de imposarli l' audiencia de Sevilla.

De la gent de caball se lluhiren com sempre l' Agujetas y en Badila.

Entre la de peu sobressurtiren en Tomás Mazzantini, Mogino y Almendro.

La corrida deixá plenament satisfeta á la concurrencia.

Aixís se despedeixen los empresaris que ho entenen.

¿Hi dit que 's despedeixin?

Alto, no 'ns precipitem.

Demá passat tindrem corrida infantil á cárrech de los niños de Sevilla... Ja saben qui vull dir: aquells xavals que tant se lluhiren l' única vegada que s' han presentat á la plassa de Barcelona.

Una cosa recomano al lector, y es, que si té noys no 'ls hi porti.

Mirin que l' afició als toros s' encomana com lo garrotillo.

PEP BULLANGA.

LLIBRES.

LA COLLA DEL CARRER.—*Memorias de xicot*, per JOAN PONS y MASSAVÉU.—Es per nosaltres molt grata la freqüencia ab que 'ns trobém ab un nou llibre catalá sobre la taula. ¡Quina diferencia de avuy á alguns anys enrera, que ab prou feynas sortia á llum una que altra colecció de versos, destinats tot lo més á recrear al autor que 'ls publicava y á un grupo limitat de amichs y émuls!

Los escriptors catalans actualment abordan tots

los géneros literaris, y per lo que publican pot molt ben assegurar-se que ja no 's contentan ab la pueril satisfacció de rebre las enhorabonas sens eco de unas quantas dotzenas de iniciats, sino que aspiran á interessar á la massa anónima del públich, enriquint ab sas produccions de bon carácter popular, la moderna literatura catalana.

Una literatura no viu sols del talent dels que la cultivan, sino també del favor que 'l públich los hi dispensa, y per lo que toca á la catalana no podrá dir-se que ha pogut arrelar pera disfrutar de una existencia próspera y sanitosa, fins y á tant que 'ls lectors sigan en tant gran número, que las edicions dels llibres que s' ho valen se multipliquin, senyal la més segura de que responen á un objecte, y de que 'l poble catalá véu reflectits en ells ab complacencia sa vida propia, sas costums y son carácter.

A lograr aquest propòsit caminan ab bon peu alguns autors de narracions y de novelas, com Oller, Vidal Valenciano, Pin y Soler y entre alguns altres, l' encisador Vilanova. Un nou escriptor podrá formar desde ara, ab ligitims títols, al costat dels primers. *La colla del carrer* de Pons y Massavéu es també digne del aplauso dels inteligents, y sab guanyarse desde sas primeras planas l' interés y l' atenció del lector. Es un llibre esencialment popular.

Un recó de l' antiga Barcelona, un de aquells carrers habitats per familias de menestrals honrats que vivian casi patriarcalment com si formessen una sola casa, carrers que han desaparegut cedint son lloch á las construccions modernes, ab las quals han nascut novas costums y nous hàbits en la vida de mútua relació, forma 'l

EN LO QUARTO DE LA TIPLE.

—¿Se pot passar?—No senyor: ja podrá entrar desseguida.

—¿N' hi haurá per molt?—¿Que no ho veu?

—¿Si acabo d' estar vestida!

LA NOSTRA GENT.

—Avuy estich de pega. Fa un' hora que 'm passejo á caball, y encara no m' ha vist cap senyoreta coneguda.

—¿Vosté vol divorciarse? Pero ¿perqué? ¿Que li fa alguna cosa 'l seu marit?
—Precisament es lo contrari.

lloch de las diversas escenas que descriu lo senyor Pons y Massavéu. Té son treball la intensitat d'expressió de la autobiografia. Comensa per descriure las infantils travessuras de la colla del carrer y 'ns mostra una multitud de personatjes, gent menuda en sa major part, que belluga y formigueja en aquellas planas, sense marejar al lector. Aquellas descripcions tenen l'encís dels quadros de género compostos ab destresa y desembrás, dotats de una perspectiva correcta y sempre variada y plens de llum y color, de vida y moviment.

Los xicots van creixent y ab l'edat cambian sas diversions. Ja no fan pedradas com avants, ja lluheixen sas pretensions artisticas en l'escena de un teatro casulá. Alguns s' enamoran y 'l temperament de cada h' s' posa de relléu en la manera que tenen de festejar. Los curts de geni, com l' autor, que passa de una xicota á l'altra del veynat, sens atrevirse á revelarlos lo que sent per ellas, contrasta ab la decisió de 'n Carlets, lo fill del campaner, victima de son enamorament ab la filla del mestre de las casas. Lo pobre Carlets acaba trágicamente, sacsejat pel trángul de la gelosia.

¡Quin episodi més hermós y més sentit ha escrit lo Sr. Pons! Ell sol forma una preciosa novel·la perfectament encaixada dintre del quadro general. ¡Y cómo viuhén los personatjes! ¡Quina mare més arrancada de la realitat, la mare del infortunat Carlets!

Lo part de la Madrona y 'l subsegüent bateig, la improvisada fortuna del fideuher, l'escena del ball ab que inaugura la casa nova, lo casament de la Tereseta y alguns altres episodis constitueixen hermosos quadros de costums trassats ab verdader talent.

Las facultats que gustosos reconeixém en lo senyor Pons ressurtén además en lo conjunt de l'obra. Sembla empresa temeraria, per lo ocasionada que ha de ser á la monotonia, formar un lli-

bre de la descripció de un carrer y la pintura de sos habitants y sostenir l'atenció del lector ab un assumpto que tant poch se presta als vols de la fantasia. Donchs *La colla del carrer* es un llibre que no peca may de pesat, ni de difús: tots los pormenors tenen las degudas proporcions, y es tant gran lo vigor y es tant ferma l'expressió qu' en tota l'obra campeja, que 'l lector se trasporta fácilmente al lloch de l'escena, sent renovar-se en son cor las impresions de la infancia y de la primera adolescencia y viu ab gust entre aquella bona gent de vinticinch anys enrera.

Tant sols en lo llenguatge qu' emplea 'l senyor Pons hi trobém algun reparo, y aquest de tant en tant, no sempre. Entre moltas frasses justas y acertadas, presas directament del idioma del poble, s'hi descubrixen alguns ressabis floraleschs. Es menester deixar certes formas als géneros literaris inflats y pretenciosos. Las obras genuinament populars han d'estar escritas ab lo llenguatge del poble, que ni es tant pobre com molts se creuhén, ni está tant corromput com alguns se figuren.

De tots modos, aquesta objecció casi insignificant, no ha de privarnos d'enviar al autor de *La colla del carrer* la nostra més entusiasta enhorabona.

VIGILIA DE CASAMENT, per D. M. Figuerola Aldrofeu.—Lo títol de aquest monólech, estrenat ab éxit en lo *Teatro Romea*, revela l'objecte de l'obra. Y si afegim que l'execució corregué á càrrech de la Srta. Fontova, ja no hem de afegir que 's tracta de las impresions de una núvia la nit avants de son casament. L'obreta que, segons revela l'autor en lo prólech, es filla de un *vaudeville* francés, está escrita ab notable facilitat.

RATA SABIA.

(Dibuixos de Mariano Foix.)

No sè; no acabo de comprendre còm es que encara no m' han hagut de fer concejal.

La exposició! Me sembla que tot això acabarà augmentant las contribucions. En aquesta terra tot acaba aixís.

TEATROS

Per més que 'ls teatros del Passeig de Gracia vesteixen de mitj-temps, en alguns dels de Barcelona ha comensat ja la temporada de hivern. En aquest punt obra la marxa 'l

PRINCIPAL.

S' ha presentat al públich vestit de las festas.

Respecte á la restauració de que ha sigut objecte aquest teatro, no 'ls dirè sinó una cosa: me fa l' efecte de aquells americanos vells que van pèl mon ab un armiller groixut com un llivant, ab un medallón, gros com un tap de cafetera, los dits cuberts d' anells y la petxera de la camisa carregada de brillants. Mostran en cambi las arrugas de la cara torrada y gran pesadés en las andansas: son rics pero no son elegants.

En la restauració del *Principal* la purpurina ha anat en doyna. Per tot arreu llampega l' or fals.

Sols en lo sostre s' hi véu una alegoria que si bè adoleix de defectes, quan menos está pintada pèl terme serio, y la iluminació de la sala considerablement aumentada, comunica cert aspecte de brillantés al conjunt.

Y ara fixemnos en l' escenari.

Si haguessem de jutjar á la companyia, qu' es la mateixa del any passat ab algun auhent per una part y alguna disminució per altra, sens més antecedent que l' execució de *La Villana de Vallecas*, lo judici no podria ser del tot favorable. L' obra de Tirso de Molina requereix primors que sols un estudi esmerat y condicions especials dels artistas poden posar de relléu. Salvém á la Sra. Tubau qu' estigué acertada en casi totas las escenas; pero una flor no fa istiu.

Además l' obra s' presenta terriblement mutilada, com si hi hagués passat la ma de la pudorosa Junta del Hospital. Tirso de Molina era un frare laixerit... y certas bromas avuy, sobre tot en aquell teatro, no son permesas. Pero, francament, tractantse de una comedia, clásica no sè fins á quin punt pot admetres lo llapis roig y las estisoras. Lo millor es ferlas integrament ó no ferlas.

La senmana próxima parlarem de alguns estrenos. Sè que el *Fuego de pajas*, comedia traduïda del italiá per en Javier Santero, ha sigut molt ben rebuda.

Y la empresa esperava molt de la producció *Efectos de la Gran-via*, que havia d' estrenarse ahir vespre.

ROMEA

LA BRUIXA. Tragi-comedia en quatre actes y en vers de FREDERICH SOLER.

Surto del Teatro Romez, l' endemá de haverhi entrat. Aixó vol dir qu' era ben prop de la una de la nit quan terminava la representació.

Las quartillas esperan y es preois donar compte del estreno. Dijous, al efectuarse la segona representació de *La Bruixa*, ja 'l present número estarà en màquina.

May m' hi vist més apurat, perquè no basta una sola audició per formarse cabal concepte de una producció complicadíssima y desenvolupada á la manera de en Frederich Soler, ab una prodigalitat y una abundancia de versos, efectes y recursos, que li donan molts punts de semblansa ab un arbre pompós, avants de ser expurgat.

Jo crech que l' autor que sol escriure ab fuga y calor, y que com á bon pare qu' es, s' enamora cegament de lo qu' escriu, introduhirá en *La bruixa* las estisoras, alleugerint algunas escenas

y desmotxant moltes frondositats, en benefici de la claretat del argument.

En la impossibilitat en que 'm trobod' extractar la acció, dech fer notar que hi ha tipos dibuixats ab gran destresa, tals com l' Arcalde, 'l jayo Bieló, en Paulí y en Vespa, no menos que la protagonista Munda y la nena Gracieta. Sobressurten també alguns efectes ben preparats com los del final dels actes primer y segon, y varias escenas dialogadas ab aquella facilitat y domini del llenguatge teatral de qu' es mestre consumat l' autor de *La bruixa*. Citarém entre las més bonicas la del xocolate del acte tercer, entre en Bieló y la Gracieta que té tot lo caracter y 'ls atractius de un verdader idili.

En l' execució 's distingiren la Sra. Pallardó y la senyoreta Fontova, al igual que 'ls Srs Martí, excelent adquisició per lo Teatro Catalá; Fontova que caracteriza un vell centenari de una manera inimitable; Isern que diguè tot son paper ab gran vehemencia; Fuentes que tingué que lluytar ab l' indole de un caràcter algun tant indefinit, ni del tot serio, ni del tot cómic y Virgili y Valls sempre naturals y ben encaixats.

L' autor fou cridat a las taulas al final de tots los actes.

ESpanyol.

La companyia que dirigeixen los aplaudits artistes Srs. Colomer y Constantí, á més de la sarsuela *Sueños, de oro*, han posat en escena los populars *Sobrinos del capitán Grant*.

Aixó sols indica qu' en aquell teatro hi ha desitj verdader de complaure al públich.

Tivoli.

Ha debutat en aquest teatro lo Sr. Navarro ab la *Tempestad*, essent rebut ab aplauso.

Las mil y una noches, *Los mosqueteros grises* y otras produccions conegudas y aplaudidas fan lo gasto de la semana. Casi cada nit lo cos de ball lluheix lo garbo ab un *pot-pourri* de piruetas nacionals, titolat *Las provincias españolas*. Com que cada provincia té l' seu modo especial de dansar, resulta un conjunt molt variat y divertit.

—Federalisme coreogràfic! deya una pactista sortint del *Tivoli*. Expontaneament totas las provincias ballan segons lo seu estil propi; en cambi, ab relació al govern unitari, totas ballan igual, totas la ballan magre.

NOVEDATS.

Tirém lo teló de l' indulgencia sobre l' execució de *Girosfé Girosfé*, que ab tot y ser una de las operetas de Lecocq més justament celebradas, obtingué una execució deplorable.

En cambi alsémo per aplaudir plens d'entusiasme la representació de *Giorno è notte* del mateix autor. En aquesta producció plena de gracia y abundant de aquella música riallera que alegra el cor, la companyia Tomba 's mostrá digna de la fama que porta conquistada.

Mereix la flor y nata dels elogis la Sra. Urbini, una *real jembra*, tant excelent quan canta com quan declama. Es una artista de la fusta de la Friggerio, y ja es sabut que allá hont ella hi posa l' coll, l' éxit es segur. No hi estigué mal tampoch la Sra. Righi. Lo senyor Milzi té guanyadas las simpatias del públich, que no pot mirarlo sense riure. Lo Sr. Marchetti féu també un tipo deliciós. Lo conjunt molt ajustat.

Los aplausos se deixavan sentir sovint, y algu-

nas de las pessas més notables tingueren de repetir-se.

Per ahir estava anunciat l' estreno de la opereta espanyola del mestre Espí, *El Recluta*.

De manera que ja tenim tela tallada per la semana entrant.

CATALUNYA.

No he tingut ocasió de presenciar l' estreno del nou drama castellá titolat *Amor de padre*, y per aquest motiu m' abstinch d' emetre 'l corresponent judici.

Los diaris que se 'n ocupan, parlan d' ell ab elogi.

Relata refero.

CIRCO EQUESTRE.

Lo de sempre.

Lleons á la pista.

Molta gent á las graderias, á las cadiras y als palcos.

Y molta ALEGRÍA á l' administració.

N. N. N.

HISTORIA SANTA.

Era jove, vistoseta y además *Bona Cristiana*:

una *Cinta color Rosa*

casi sempre al cap portava,

y ab una gran *Margarida*

s' adornava de vegadas,

ab gran *Fé* anava á l' Iglesia

per posar's del sants *En gracia*.

Un molt fosch confessorari

visitava ab gran *Constancia*

y *Felicitat* volguentne

deixá prompte de ser *Cándida*.

Aixís un quant temps, després

certas cosas li passavan,

y al veure que de tothom

era sempre *Reparada*,

al cel demaná un *Remey*;

sols cercava una *Esperansa*,

quan de cop per una idea

va quedar *Iluminada*;

ya ferse dintre pochos días

de la *Caritat Germana*.

Aixís va seguir alguns mesos;

mes per casualitat rara,

un capitá de *Marina*

la veje y va enamorar-se'n.

Aquest la cregué molt *Justa*

en tot quan ella parlava,

y al veurerla tan *Modesta*,

y al observarla tan *Franca*,

de son amor la féu *Digna*

y ab ella prest va embarcarse.

Dins pochos jorns, plens de *Victoria*,

en un gran port arribaren,

y per ferla sa *Consoxia*

lo capitá sols anava;

mes, com ella sens *Prudencia*

s' hi va torná á deixar caure,

sa falteta *Primitiva*

lo capitá veje *Clara*

y per vegada *Segona*

va trobarse abandonada.

¡Qué fer ja, pobra *Coloma*,

entre una vida tan *Bárbara*!

LO MAL EXEMPLE.

Com que 'ls Niños sevillanos
han sigut tan celebrats,
casi totas las criaturas
s' han posat á torear.

Molt aviat, quan un nen neixi,
en loch de volguer mamar,
demanará banderillas
ó una pica de deu pams.

Res; veient ó creient qu' era
ja *Perpétua* sa desgracia,
entrá y passá més d' un any
en certa casa *non sancta*.

Desd' aquí, sempre *Serena*,
l' Iglesia encar frequentava,
valguentli 'l ser majordona
d' un capellá de molta *alma*.

Pochs anys li durá eixa vida,
puig la tassis va matarla.
La enterraren ab *Corona*.
Tothom diu: «era una santa.»

Y ara lector mèu, observa,
quants noms sants á la taymada
en sa ignominiosa historia
han tingut d' acompanyarla!

A. TOLRÀ

Al últim s' han presentat al Ajuntament lo projecte y pressupost de la cacarejada Exposició Universal.

Tot aquell envolum de planos y de datos va quedar sobre la taula, que déu semblar talment una taula de dissecció.

No per l' interés que pot produhir examinarlo. Sino perque 's tracta de un mort com tots los morts.

De dits projectes se deduix que moltes de las cosas fantasmagóricas que s' anunciavan, ni tant siquiera en projecte han quedat... s' han deixat correr de primer antuvi.

Ja veurán com de mica en mica anirà venint *el tio Paco con las rebajas*.

Tal com avuy se presenta la cosa, se destinan 178,000 metros á jardins y vias, aprofitantse pèl cas los jardins del Parch, que durant l' Exposició deixarán de ser propietat dels barcelonins, y 100,000 metros á la part edificada.

Aixís y tot encare 'm semblan molts mils metros.

La part referent als *cum-quiibus* es també digna d' atenció.

L' autor del projecte calcula 'ls gastos en 5.726,190 pessetas y 'ls ingressos en 2.427,500, resultant per consegüent un déficit de 3.298,690.

Però com moltes de las obras que 's projectan son de caràcter permanent, se calcula que 'l déficit quedarà reduhit á la meytat ó siga á 1.649,000 pessetas.

Aquests son los datos oficials.

Però ja sab tothom que ab los números succeheix igual que ab la pintura, y que no en vá s' ha dit: *el pintar como el querer*.

Ja veurán com los gastos anirán pujant com l' espuma, mentres que 'ls ingressos anirán arronsantse com una figa seca.

Si Barcelona pogués satisfer ab 3.298,690 pessetas la calaverada del ciutadà benemérit, podria denarse desd' ara per ben contenta y satisfeta.

Però en aquest punt ja vindrá el *Tio Paco con el aumento*.

O sino al temps, qu' es un gran mestre de veritats.

Y un gran emblanquinador de patillas.

Passava aquest dia per la Rambla un carruatje contra direcció. Un municipal tractava de ferlo retrocedir; pero la persona que anava á dintre tragué el cap per la finistreta, lo municipal se quadrá per saludarlo, y 'l carruatje continuá 'l seu camí, atropellant las ordenansas.

¿Quí era l' egregi personatge que ocupava 'l cotxe?

¿Quí volian qué fos?... ¡un regidor!

Un transeunt;

—Y donchs Monsieur le Municipal ¿cóm es que ha permés aquesta infracció?

Lo Municipal:

—Yo le diré, porque es un *rechidor* muy poderoso.

—¿Y qué li faria aquest *rechidor* tant poderoso?

—Me haria treure del cuerpo.

—¿Qu' es lo que li faria treure del cos, lo dinar?

Una noticia:

Diuen que próximament estarán ocupadas en las obras de la Exposició unas quatre mil personas.

¡Cuatre mil personas per tirar la casa á terra!... Ja 'ls dich jo que 'n farán vía.

Un gran pensament:

La comissió directiva de l' Exposició ha prés un acort consistent en enviar comissionistas al extranger. á fi d' excitar l' interés dels industrials y productors al objecte de que concorrin á l' Exposició.

Aixó es la cassa ab reclam aplicada á las Exposicions Universals.

Cassa segura.

Perque si no 's cassan expositors, sempre 's cassará 'l gustasso de passejarse, á expensas de la Pubilla.

A ca 'l bisbe acaba de instalarse l' exposició dels regalos qu' envia la diócessis de Barcelona á Lleó XIII, ab motiu de sas bodas d' or.

Com que lo que predomina allí son las albas y altres prendas per l' istil, deya un católich:

—Aixó no son las bodas d' or. Aixó son las bodas de la roba blanca.

Un argument que fan los exposicionistas:

Un poble industrial y productor com lo nostre, necessita que li portin á casa 'ls adelantos y progressos de las demás nacions. Examinant y estudiant lo que fan los demás, aprén y 's perfecciona.

Una Exposició universal es sempre una llissó pèl poble que la realisa.

Es veritat.

Y la llissó que reberém, quan ne sortím ab las mans al cap, no l' olvidarém may més.

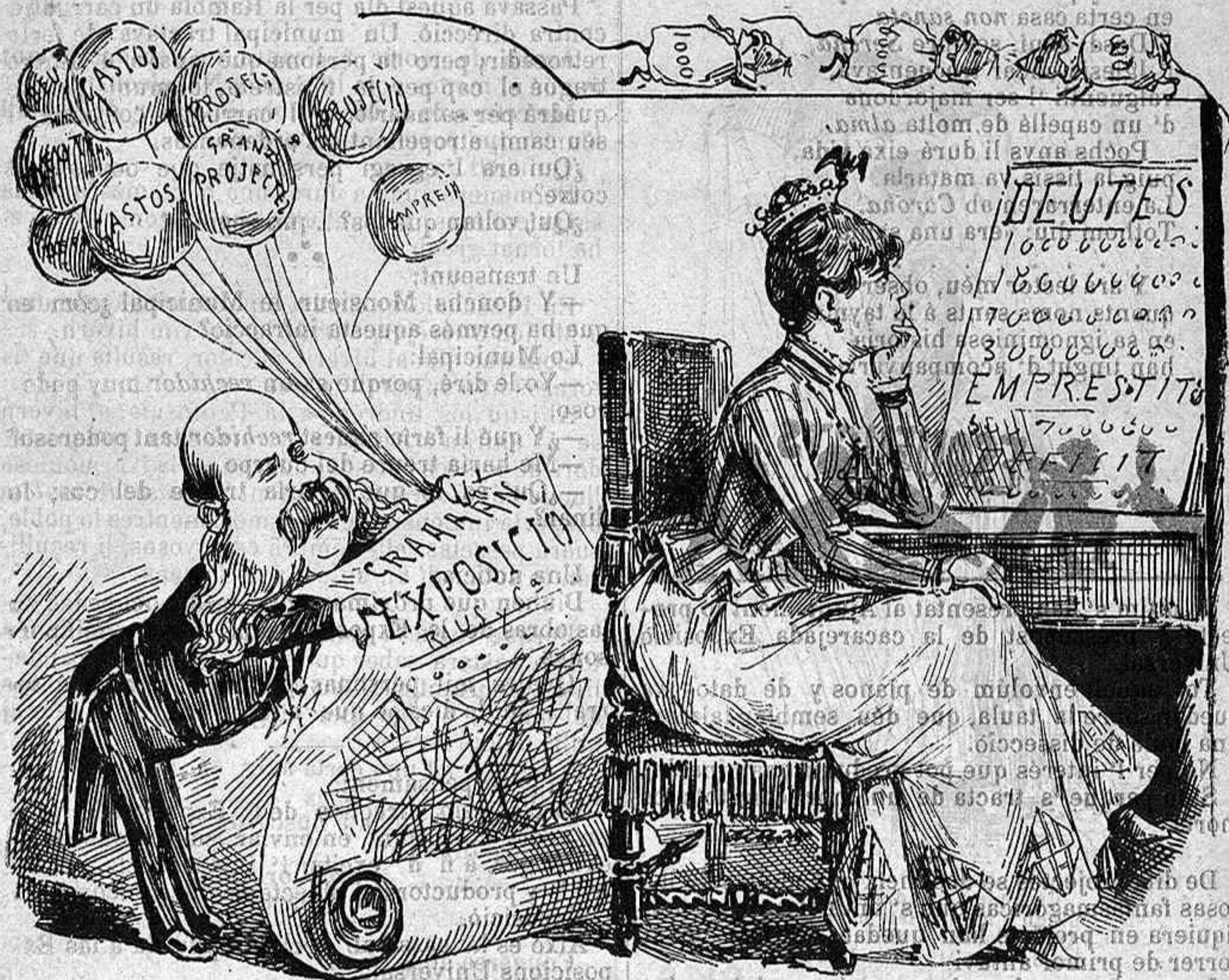
Se parla de una casa estrangera que ofereix deixar dotze milions al Ajuntament de Barcelona.

Dotze apóstols: un apostolat complert.

¿Quí serà 'l Judas?

Definitivament, lo mónstruo malaguenyo 's casa 'l dia 30 del actual.

ELL Y ELLA.

—Mira, mira, Barcelona,
quin plano havem fet més gran!
—Vès, vès, no 'm vinguis ab planos!
—Los comtes estich mirant!

Programa:

L'endemà, per ser vigilia de Totsants, dejuni ab abstinencia de carn.

L'endemà passat, dia de Totsants, indigestió de castanyas y panellets.

Y al dia següent, la Conmemoració dels difunts.
¿Reparan quina lluna de mel més fúnebre?

Va inaugurar las sessions del Congrés literari qu' está celebrantse a Madrit, l' incomparable ministre d' Estat, Sr. Moret y Prendergast, que si no tèn res de literat tèn molt de jardiner.

Y contra lo que tothom esperava, en lloch d' expressarse en francès, va fer un discurs en espanyol.

Diálech:

—Ja ho veuen, y després dirán que 'l Sr. Moret tèn tanta consideració als extrangers...

—Sí senyor que ho dirém. Precisament per sobra de consideració no ha parlat francès.

—¿Per excés de consideració?

—Exactament, davant dels literats no ha volgut destrossar la llengua francesa.

Y á propòsit del Congrés literari.

Segons lo corresponsal *Nicéforo del Diluvi*, la ceremonia de obertura del citat Congrés sigué lo més cursi que puga imaginarse: lo discurs de 'n Moret ridícul; Nuñez d' Arce ab lo seu, demostrá una vegada més qu' en materia d' oratoria, pèls poetas lo més calent es á l' ayguera. Fins las flors dels rams que van repartirse á las senyoras eran mústigas.

Segons lo corresponsal R, del mateix diari, succehí tot lo contrari: la solemnitat no deixá res per desitjar, los oradors estigueren molt bè, y 'ls rams distribuïts eran preciosos bouquets.

Las dos correspondencias s' insertavan en lo mateix número, l' una al darrera de l' altra.

«*El Diluvio, diario de avisos y noticias*,» hauria de completar lo seu títol.

Hauria de titularse: «*Diario de avisos, noticias y cabriolas*.»

Títol del nou drama d' Echegaray:

«*El hijo de carne y el hijo de hierro*.»

Y ara barrinin lo que pot ser una obra aixís batejada.

Tal vegada 's tracta de un noy anémich. Dos metjes miran de curarlo per procediments distints: en Calvo s' empenya en donarli l' aygua del ferro; en Vico preconisa las ventatjas de la

AN DEL NATURAL.

Cascada més admirable,
ningú l' haurà vista may.
Que componen ab aquesta,
las de Sant Miquel del Fay!

carn crúa. L' un y l' altre l' embuteixen d' aygua y de carn, y 'l noy mor' d' una indigestió.

Hi ha á Madrid una societat titolada *El gran pensamiento*, la que se proposa donar una corrida de toros, concedint medallas d' or, plata y coure als ganaders que presentin millors toros.

Los madrilenyos son aixis. Per ells tots los grans pensaments se reduheixen á lo mateix: á fer corridas de toros.

Segons diu un periódich no han sigut nombrats encare 'ls professors de francés de la guardia municipal.

¿Qu' es aixó D. Francisco?

¿Y 'l pobres municipals que ja han comprat la gramática? ¿Y 'ls qu' esperan l' hora de que s' obrin las classes?

«La garde municipal—Monsieur le Maire se canse...
»Si vous n'avez memoire—mangez queues de panse»

Hi ha á Roma un capellá que ha trobat un medi infalible per curar los ulls de poll.

Ja no falta sinó que aquest capellá 's mori y 'l canonisin, augmentant aixis la llista dels Sants qu' exerceixen la medicina.

Y á Santa Rita, advocada de las parteras, y á Santa Agueda que ho es de las senyoras que tenen mal als pits, y á Sant Roch verdadera potencia contra la peste, y á Sant Llatzer que ho es contra la lepra, podrá unirs'hi 'l nom d' aquest capellá dels ulls de poll.

Lo qual podrá ademés erigirse en patró dels que pensan ab los péus.

Acaba de morir á Fransa un personatge tant famós al menos com lo mateix Napoleón.

Me refereixo á Mr. Ruolz, inventor del metall blanch que porta 'l seu apellido.

Tenia 80 anys.

De manera que ha durat una mica més que las sévas culleras; pero al últim ha fet com ellas... s' ha tornat groch.

En Frascuelo ha firmat una contracta per anar á Méjich á torejar, durant lo próxim hivern.

Com que allá al hivern fa calor, resulta que 'ls toreros han suprimit lo fret.

Al istiu los tindrem á la Península; al hivern se n' anirán á América, y verdaders conquistadors de tots los paissos ahont se parla l' armoniosa llengua de Cervantes y ahont un *pase de muleta* desperta inmensos entusiasmes. mentres lo poble, suará pasetas, ells sempre carinyosos, li recullirán lo suor, ab un un pany de la capa.

Perque vegin la manera que tenen allá de fer toros, bastará saber que s' han reunit sis capitalistas, aportant cada hú á la societat 80,000 duros de capital, ó siga tots plegats ben prop de mitj milió de duros.

Y han escrit una carta á n' en Frascuelo, dihentli:

—Ara vosté vinga á buscarlos.

Desengányinse:

«El ser torero
es un placer.»

Conversa doméstica:

—La mèva criada, deya una senyora, es molt bona xicota; pero no se la pot renyar.

—¿Per qué? ¿Qué fa si la renya?

—Que vol que fassa, 's crema.

—Oh, aixó ray...

—Cá, no ho cregui... Es que quan ella 's crema, dona la casualitat que també 's crema 'l platillo.

Una nova definició de la vida, molt més certa y expresiva que la que dona Calderón en las famosas quintillas de *La vida es sueño*:

«La vida es una malaltia de mort.»

Un jutje á un lladre:

—Mentida sembla que per cometre aquest robo s' associés ab tants criminals.

Lo lladre al jutje:

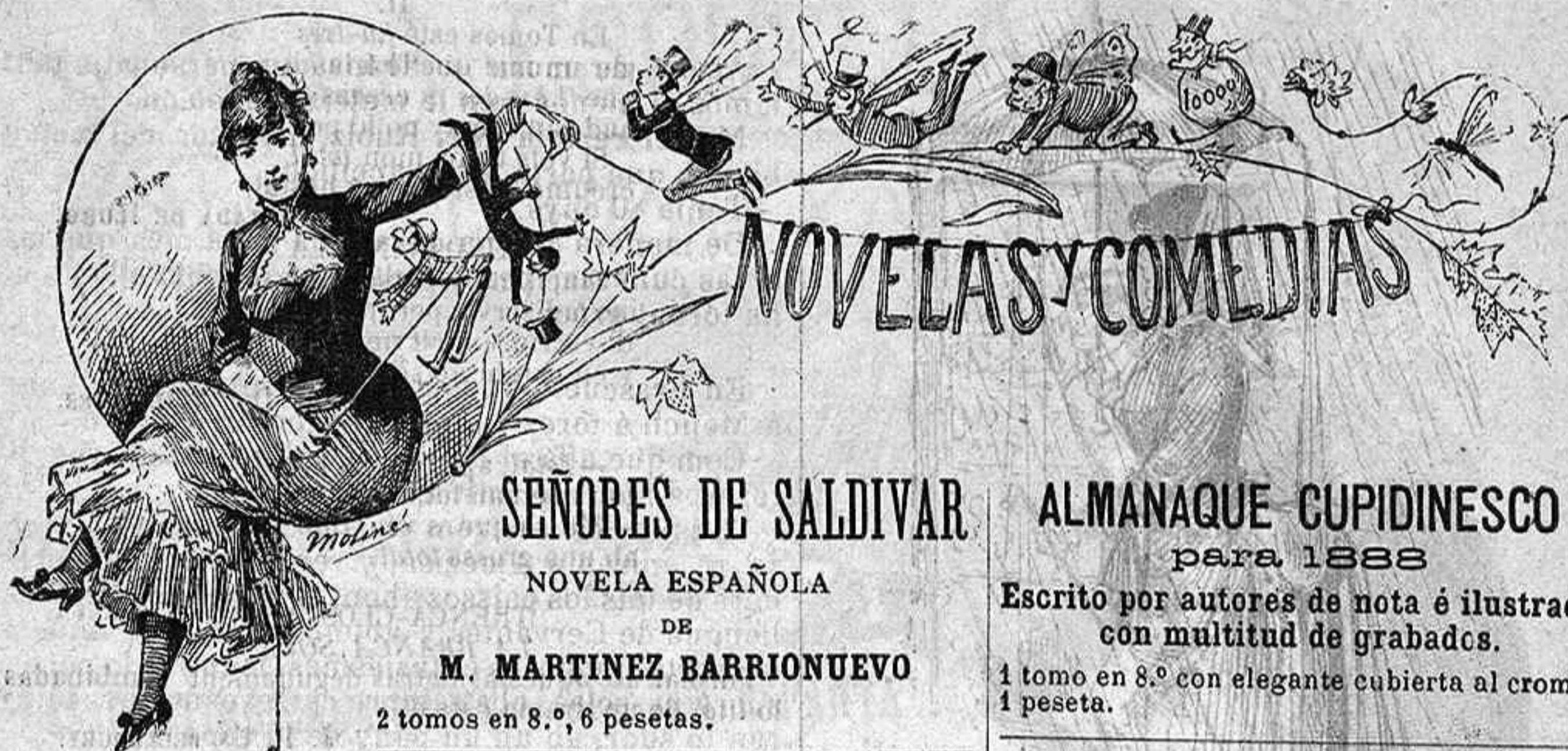
—Sápigam y entengam senyor jutje, que vaig demanar apoyo á moltes personas honradas y cap d' ellas va voler secundarme.

Exageracions andalusas.

—A casa nostra feyam tant negoci, deya un comerciant de aquellas terras, que per poder obrir lo major, vá ser necessari tirar á terra tres embens.

—Pitjor á casa. li respongué un colega, que per passar del *Debe* al *Haber* varem tenir que fer un tranvía.

LLIBRERÍA DE LOPEZ.—RAMBLA DEL MITJ, 20, BARCELONA

SEÑORES DE SALDIVAR

NOVELA ESPAÑOLA

DE

M. MARTINEZ BARRIONUEVO

2 tomos en 8.º, 6 pesetas.

EL SEÑOR OBISPO

NOVELA DE

J. ZAHONERO

1 tomo en 8.º, Ptas. 3.

MI HERMANA JUANA

POR

Jorge Sand

1 tomo en 8.º, Ptas. 2'50.

LA HERMANA ANA

DE

PAUL DE KOCK

cubierta al cromo, 1 tomo en 8.º, 1 peseta.

CONSUELOS CONYUGALES

DE

ARTURO GIM

Tomo 42 de la Biblioteca Demi-Monde, 1 tomo en 8.º, 1 peseta.

CARLOTA Y CARLOS

de **PAUL DE KOCK**

1 tomo en 8.º cubierta al cromo, 1 peseta.

LA JOVEN DEL SOTABANCO

de **PAUL DE KOCK**

1 tomo en 8.º cubierta al cromo, 1 peseta.

LAS MIL Y UNA NOCHES DE PARIS

DE

ARSENIO HOUSAYE

4 tomos en 8.º con preciosa cubierta al cromo, 4 pesetas.

ALMANAQUE CUPIDINESCO

para 1888

Escrito por autores de nota é ilustrado con multitud de grabados.

1 tomo en 8.º con elegante cubierta al cromo, 1 peseta.

ESTRELLARSE EN LAS ESTRELLAS

CUENTO AMOROSO EN VERSO

POR

EL SOLITARIO DEL MONSENY

1 cuaderno en 4.º, 1 peseta.

LAS CARRERAS

científicas, literarias y artísticas de España; estudios, gastos y porvenir que ofrecen

POR **MARCELINO OCA**

1 tomo en 8.º, 3 pesetas.

LA SÍFILIS MATRIMONIAL

en sus relaciones con la prostitucion clandestina y la reglamentada por los Gobiernos

POR EL

Dr. Prudencio Sereñana y Partagás

1 cuaderno en 8.º, 1 peseta.

LECCIONES DE CLINICA QUIRÚRGICA

VERSIÓN ESPAÑOLA, PRECEDIDA DE UN PRÓLOGO

POR

LUIS BABIS ZEIN

1 tomo en 8.º, Ptas. 2'50.

LA CAIDA DEL PADRE MOURET

POR

EMILIO ZOLA

2 tomos en 8.º, 5 pesetas.

LO QUE SON LOS CURAS

POR

EL CURA MESLIER

1 tomo en 8.º, 2 pesetas.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo, ó bé en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém de extravies, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. A 'ls corresponsals de la casa s' otorgsn rebaixas.

¡UF!

¿D' aixó 'n diuen *sumideros*
en lo sigle de las llums?
Deurá ser perque 'ns *sumeixen*
en un núvol... de perfums.

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. XARADA 1.ª—*I-ta-li-a-na*.
2. Id. 2.ª—*Es-ti-ma*.
3. ANAGRAMA.—*Dorotea-Teodora*.
4. ENDAVINALLA.—*Lo llibre*.
5. TRENCA-CLOSCAS.—*Villafranca del Panadès*.
6. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Pistola*.
7. INTRÍNGULIS.—*Romani*.
8. GEROGLÍFICH.—*Com menos comestibles més escassés*.

TRENCA

CAPS

XARADAS.

I.

AVIS ALS MALALTS.

¡OJO! GRAN DIPÓSIT DE CAIXAS DE MORT
de Ramon HU-TRES-QUART.

Antigua HU-DOS, fundada en l' any 1201.

Especialitat en TRES-QUART formas
per comoditat dels difunts.

Carrer de Total n.º 3200.—Nota: Per més senyas á la
entrada 's véu un *primera* mort sobre de una *dos-hu*.
PEPET D' ESPLUGAS.

II.

En Tomás está *hu-tres*
per un mal que tè á la *hu*
que 'l *hu-dos*, y cregas tú
que cap remey no hi pot res.
Si vols trobá mon *total*
créume, vésten á un *hostal*.

CIUTADÁ DE ILURO.

ENDAVINALLA.

Tinch má y persona no sò,
me fan servir per medí,
d' escriure molt ne sè jo
y en cambi no sè llegí.

DOS GRACIENSES.

SINONIMIA.

—*Total*, apa, amich Badal,
¿ab qué han fet aquests forats?
—Massa que 's véu, don Bernat:
ab una grossa *total*.

J. M.ª BERNIS.

TRENCA-CLOSCAS

LA BRANCA SOLA.

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas
lo títol de un drama catalá.

J. P. UN BELLUGUET.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	—Vila catalana.
5	6	7	6	5	6	8	9	—Companyia de sarzuela.	
4	2	9	7	8	3	9	—Carrer de Barcelona.		
4	7	9	5	3	9	—Població catalana.			
1	6	7	6	7	—Arbre fruyter.				
8	9	4	9	—Arma.					
1	9	2	—Nom d' home.						
7	6	—Nota musical.							
4	—Consonant.								

CANSSADÍAS.

CONVERSA.

—¿Ahont anavas ahir tan determinat?
—¿Ahont me vas veure?
—Davant del Pi, eran per 'llá á las cinch de la tarde.
—Ah, sí, t'ens rahò. Venía del mèu poble.
—¿Y de quin poble ets?
—Búscaho, que no fa pas tan rato que tú mateix l'
has dit.

P. COLPK.

GEROGLÍFICH.

×
TIL
ILI
TILA
DI

A. GIBERT.

Medicaments del Doctor WOOL

AIXEROP LACTÍFICH

Per aumentar la cantitat
y millorar la qualitat de
la llet. Utilíssim per
mares y didas.

Aixerop anti-diarrelech-
estomacal, pera curar tota
classe de diarreas y afec-
cions de ventrell.

Aixerop pectoral, per
combatrer afeccions del
pit.

DEPÓSIT:

Dr. GENER

Petritxol, 2, Aixeroperia.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.